

Ган гасуурта добтолхо тухай парти ба правительствээр зохоогдоһон түсэб хадаа ажахын социалистическэ системын үлэмжэ хайн байһые, советскэ гүрэнэй хүртэ хүсье, колхозно байгуулалтын хүсэ шадал ба бата бэхиие эли тодоор харуулна.
(„ПРАВДА“).

(6)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советей ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

сөв 20 мүнгөн

НДЭР БА ТОГТУУРИТАЙ УРГАСАНУУД АЙ ТҮЛӨВ!

СССР-эй европеекэ хубидахь талын ба модото талын ургасанууд ундэр ба тогтууритай ургаса ханга-
лада полинууды халхалха модо хуулгалгын, се, төрө, севооборот нэбэрүүлгын, хаалта
модууды барилгын түсэб тухай нүхэр
нэй үүсхэлээр абтаһан СССР-эй Ми-
нистерствей ба ВКП(б)-гэй Централь-
Комитетэй тогтоолы мүнөөдэр „Правда“
нэй. Эргэтэй ба эмэгтэй колхознигууд, МТС ба
буудай хүдэлмэрлэгшэд, партийна ба советскэ
буудай болон байгаалие түсэбэй ёһоор хубилгах
нэй талын ба модото талын районуудта газар
мөнгө хүгөөхөн халбаруулхын түлөө тэмсэлдэ
түгэс зэбсэг гартаа абаа гээшэ.
Нэй хууде ажахы хүгөөхэ замые тодорхойлон
ба правительствын бусад шиндхэбэринуудтай
нүн харахада мүнөөдэр толилогдомо байгаа
н болон урдаа табигдаһан зорилгонуудай талаар
хэзэ байһаараа онсо илгарна. Хоёр-гурбан табиг-
дэ тоологдомо байгаа тон богонихон түүхэтэ
н хэмжээнэйгээ талаар хэдэн олон европеекэ
н хамтадаһанай эргэ тимэ эхэ территория
газарай шинжэ шарайн хубилгагдаха ёһотой
н. Энэ территория дээрэ 80 мянган колхозууд
ба тэднээд бэхимүүлэгдэжэ үгтэһэн газарай
н 120 миллион гектар болодог юм гэмэ хэлхэ-
хэ ойлоготой болоно

Р-эй европеекэ хубин талын ба модото та-
линууд хадаа ороной томын томо хууде ажа-
н гэмэ үнн урда саһаа хойшо толилогдог.
Энгийн үрэмжэй талаар хэдэ районуудтай эргэ-
бүсэд районууд газартарялалдаа өсөөн байха
н иматгал эндэ түгэс түргэн ган гасуур боло-
н ажахы өхэ нэрбэлтэдэ ородог байна. Түргэ
н болодог хагуу шүрүүн ган гасуур таряалангы
н ба полинууды хоһоруудалга байна. Ган-
нүдэй 65 жл соо Повольскын поли-
н дээрэ 20 гаран дахин, Воронежск, Рос-
н Ворошиловградска, Сталинска областнууд-
н гаран дахин, Башкирска, Татарска, Мордовск-
нүдэй, Курска, Харьковска, Днепрпетровск,
н, Николаевска областнуудта—10 гаран да-
н болоһон байха юм. Ган гасуурнаа гадна, хурь-
нүдэй—үлэмжэ үрэмжлэ хурьһануудые найра-
н газарай уһаар урадуулан нурадаг ба зүүн ба
н дундэ хурьһануудуудар үлэгдэжэ, эдэ рай-
н хууде ажахы тон өхэ тойбо тодорто ородог

Социалистическэ нарын эрхм түлөөлэгшэд болон
нүдэ даһан гараха замые үеын үедэ бээрэм
н юм. Байгаалин аюулнуудта аршалжа шада-
нгүй, газартарялалгы эрхилжэ науна барим-
н системнүүд ородой эрдэмтэдэй гайхамшагта
нүдэр байгуулагдаһан байна. Гэбэшье, ган
н болон хуушан байгуулалтын үедэ илагдажа
нүдэй байгаа, Хоёр-гурбан жл болоод лэ ган
н болон хууде ажахыда багсааһагүй өхэ нэрбэл-
н таряашады үлсхэлэн хоһон байдалда хурь-
нүдэй, Байгаалин аюултай тэмсэхэ шадалгүй
н помещик-капиталистическэ байгуулалтын ба
н эдэй нэмжэ үмсын ажахын байһан үедэ энэ-
н байха арганыһегүй байгаа, Гансахан лэ
н эсэс ба колхозно байгуулалта ган гасуурны
н үндэр ба тогтууритай ургасануудые хурааха
н үсэ усинуудые түүхэдэ анха түрүүшнхөө
н ёһон байха юм.

Социалистическэ байгуулалта болон хууде ажахын
н үлсхэлэн хуучуудтай ургаха үгэс арга-болом-
н нээгээ. Капитализмын оршон байдалда энээндэл
нүвөөтэйшье юмэн үгы ба байжмаше шадахагүй.
Капитализм болон байгаалие хубилгах түсэбтэ
нүдэриме эмхидхэжэ шадахагүйһе гадна, тэрэнэй
н багилгые гамгүйгөөр үрхэ ябалд зогсолтоше шада-
н хууде юм. Америкын Холбоото Штагуудта га-
н хурьһанэй үрэмжэ мүнэн унажа байна. Энэ ой
н модые гамгүйгөөр гэмтээһэн дээрнээшье Америкын
н Холбоото Штагуудтай нилдэ эхэ территория үрэмжлүй
н хоһон тала болохын аюулда хүрөөд байна. Иимэ
н усинуудта газартарялалгай капиталистическэ
н системн үлү хайн байгаалие баримталан харуулхы
н оролодог буржуазин хашхараадаһадай ааша ямар
н тулур ба даа! Байгаалие хубилгахын түлөө СССР-
н тэмсэжэ байгаа энэ түсэбэй бишханхы ху-
н бишнэ бэлүүлхээр господинууд капиталистнууд оро-
лод туршаг лэ!

Энэ хүртэ өхэ түсэб социализмын орн дотор бог-
нхон болор соо дүүрэн бэлүүлэгдэхэ байна. Ган
н гасуурта эсэргүү, үндэр ба тогтууритай ургасын
нүв Ленин-Сталинэй партиин, ба советскэ правитель-
ствын мандуулан үргэн довтолхын тул болон газар-
тарялалгай хэдэн миллион ажалшадые нэгдхэжэ, ху-
н ажахын продуктуудай элбэг дэлбэг болохын тү-
лөө, байгаалин хүснүүдэ дүүрэн ээмдэхын тү-
лөө тэмсэлдэ тэднэрые урагшан хүтэлжэ байна. „Га-
н зарые шанаржуулан шэнхдэхэ агуухэ хэрэгые кол-
хозно байгуулалтаар дамжуулан коммунистическэ
н партиин абуулжа эхилхэн ябалд хадаа байгаалин
н хүснүүдэ ажалша хүн түрэлтэнэй илаһан бодого
н гайхамшаг хэрэгтэ хүргэхэ гэмэ би харанаб“ гэһэн
н байгаалие шэнхдэхэ И. В. Мичуринэй үгнүүд би-
нэнэрэй нүдэн дээрэ дүүрэн бэлүүлэгдэхэ байна.

Хэдэн жлэй үнгэрөөд байхада, талын ба модото та-
лын районуудай хууде ажахыда хэдэн үе соо аюул
н тохолоуула байһан ган гасууртай мур сараһан
н үлсхүл, Наяхан лэ хорото хуурай халхингаа хой-
ндо байһан полинууд халбаран сээлгэхэ ба агаарай
н ямаршье улиралтай эрхэ байдалда элбэг байн үрүнү-
нүдэ үгэжэ болохол. Байгаалие хубилгах түсэб
н зохоһон ба бэлүүлхэн Ленин-Сталинэй партиин
н сэмсэргэн шиндхэбэринуудые аша гушанартай хээ-
н даше мартахгүйл. Тэмсэргэн болон байгаалин аюул-
тай зоригто хуусэр тэмсэжэ ороһон ба коммунистическэ
н байгуулалтын интересүүдэ ургасын саг үргэлжэ
н хүгжэжэ байха усинуудые байгуулһан манай үе-
н тухай хэтэ мүнхдөхө наанаа лбабал.

халхалха модоной полосуудые хуулгах, полевой ба
н тэмсэлэй травопольно севооборотуудые байгуулһан
н территориянуудые зүбөөр эмхидхэхэ, газарай хурьһы
н элдүүрилгын ба тарилгын хойноһоо зүб харуулалга
н хээ, органическа ба минерална үтэжүүлгэ зүбөөр
н хэрэглэхэ, үндэр ургасата сортнуудые нутагай ус-
н нуудта тааруулан шэлэмэл үрөөр тарилга хээ,
нутагай гол горхонуудай уһые ашаглажа газар уһа-
н лалгые хүгжөөхэ ябалднууд энэ системдэ ороһоно.

Парти ба правительство болон Докучаев—Ностычев
—Вильямсын комплексные нэбэрүүлхэ хэрэгтэ түрүү
н зэргын удаханар ходоодо олгодог байгаа. Хууде ажа-
н хууһе хүгжөөхэ асуудалнуудар абтаһан бүхы шуала
н тогтоолнууд соо травопольно севооборот байгуулха ба
н полинууды халхалха модоной полосуудые хуулгах
н зорилго том тодоор заагдадаг байгаа. Гэбэшье, мүнөө-
н дэр тунхаглагдама байгаа тогтоол соо заагдаһандал
н аали, ган гасууртай нимэ үргэн фронтот тэмсэхэ
н ябалд хээдэжэ абуулагдаагүй. Докучаев—Носты-
чев—Вильямсын комплекссын бүхы хэмжээ-абуулга-
н нууды туйлай өхэ территория дээрэ дүүрэнэр бэ-
нүүлхэ бүхы усинуудтай хангагдама.

Ган гасууртай тэмсэл хадаа гүрэн түрэн шуалын
н шуала хэрэг мүн. Тогтоолой пункт бүхэн, мур бүхэн
н эзэн тухай хэлэнэ. Энэ тогтоол соо заагдаһан хэм-
н жээ-абуулганууды үнэгдэлдэ туйлай өхэ зөөри та-
н бигдаха байна. Хэдэн мянгад километр угтай поли-
н нууды халхалха гүрэнэй модоной полосуудай систе-
н мэ байгуулагдама байна. Энэнтэй хамта колхозууд-
н дай, совхозуудай полинууд дээрэ ба гослесфондын га-
н дээр халха хээ үргэн сөт байгуулагдама, эл-
н хэн таланууды хурьһежүүлхэ ба модошуулха талаар
н өхэ хүдэлмэри хээ ябалд хараагдама. Модоной
н питоминуудта модо тарилгын материалнуудые ур-
н гуулха ябалд үргэвэр эмхидхэгдэхэ байна. Модо
н тариха хүдэлмэри механизацилын тулаада оло-
н тоной машинанууд үгтэхэ байна. Травопольно се-
н вооборотууды амжалтатайгаар байгуулха ба шудалха
н ябалд, хаалта ба сеермүүды олоор барилга ханга-
н дама юм.

Парти ба правительство хараалагдаһан түсэб
н бэлүүлгэ болон эргэтэй ба эмэгтэй колхознигуудай
н хууде ажахын бүхы хүдэлмэрлэгшэй горьтой өхэ хүсэ
н гаргалгые эрмэ. Газартарялалгай ажалша хүсэ
н шадалаа гамнахагүй байха, ушарын манай арaday
н ажабайдалай интересүүд тухай хэлэгдэжэ байна. По-
н линууды халхалха модо хуулгалгын туйлай өхэ уһа-
н шарыны тэмсэлгээ, СССР-эй Верховно Советэй
н Президиум болон „Полинууды халхалха модо та-
н рилгын талаар амжалтанууды туйлаһанай түлөө кол-
н хознигуудта, ой модонууды хамгаалха станицинуудай
н МТС-үүдэй, совхозуудай ба лесхозуудай хүдэлмэрлэг-
н шадтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээрэгэ ол-
н гохо ба СССР-эй орденууд болон медальнуудар ша-
н гаха тухай“ Указ гаргаба.

Ган гасуурта добтолхо тухай парти ба правитель-
ствээр зохоогдоһон түсэб хадаа ажахын социалисти-
ческэ системн үлэмжэ хайн байһые, советскэ гүрэнэй
н хүртэ хүсье, колхозно байгуулалтын хүсэ шадал ба
н бата бэхиие эли тодоор харуулна. Туйлай өхэ төврийн
н дээрэ хэдэн жл соо хэгдэхээр хараалагдаһан
н нимэ хүртэ өхэ хүдэлмэрлэгшэ гүрэнэй талаар тү-
н сэлбэхэ арга-боломжэ гансахан лэ ажахын социалисти-
ческэ системн үедэ байха шадаха юм.

Социалистическэ байгуулалта болон хууде ажахын
н үлсхэлэн хуучуудтай ургаха үгэс арга-болом-
н нээгээ. Капитализмын оршон байдалда энээндэл
нүвөөтэйшье юмэн үгы ба байжмаше шадахагүй.
Капитализм болон байгаалие хубилгах түсэбтэ
нүдэриме эмхидхэжэ шадахагүйһе гадна, тэрэнэй
н багилгые гамгүйгөөр үрхэ ябалд зогсолтоше шада-
н хууде юм. Америкын Холбоото Штагуудта га-
н хурьһанэй үрэмжэ мүнэн унажа байна. Энэ ой
н модые гамгүйгөөр гэмтээһэн дээрнээшье Америкын
н Холбоото Штагуудтай нилдэ эхэ территория үрэмжлүй
н хоһон тала болохын аюулда хүрөөд байна. Иимэ
н усинуудта газартарялалгай капиталистическэ
н системн үлү хайн байгаалие баримталан харуулхы
н оролодог буржуазин хашхараадаһадай ааша ямар
н тулур ба даа! Байгаалие хубилгахын түлөө СССР-
н тэмсэжэ байгаа энэ түсэбэй бишханхы ху-
н бишнэ бэлүүлхээр господинууд капиталистнууд оро-
лод туршаг лэ!

Энэ хүртэ өхэ түсэб социализмын орн дотор бог-
нхон болор соо дүүрэн бэлүүлэгдэхэ байна. Ган
н гасуурта эсэргүү, үндэр ба тогтууритай ургасын
нүв Ленин-Сталинэй партиин, ба советскэ правитель-
ствын мандуулан үргэн довтолхын тул болон газар-
тарялалгай хэдэн миллион ажалшадые нэгдхэжэ, ху-
н ажахын продуктуудай элбэг дэлбэг болохын тү-
лөө, байгаалин хүснүүдэ дүүрэн ээмдэхын тү-
лөө тэмсэлдэ тэднэрые урагшан хүтэлжэ байна. „Га-
н зарые шанаржуулан шэнхдэхэ агуухэ хэрэгые кол-
хозно байгуулалтаар дамжуулан коммунистическэ
н партиин абуулжа эхилхэн ябалд хадаа байгаалин
н хүснүүдэ ажалша хүн түрэлтэнэй илаһан бодого
н гайхамшаг хэрэгтэ хүргэхэ гэмэ би харанаб“ гэһэн
н байгаалие шэнхдэхэ И. В. Мичуринэй үгнүүд би-
нэнэрэй нүдэн дээрэ дүүрэн бэлүүлэгдэхэ байна.

Хэдэн жлэй үнгэрөөд байхада, талын ба модото та-
лын районуудай хууде ажахыда хэдэн үе соо аюул
н тохолоуула байһан ган гасууртай мур сараһан
н үлсхүл, Наяхан лэ хорото хуурай халхингаа хой-
ндо байһан полинууд халбаран сээлгэхэ ба агаарай
н ямаршье улиралтай эрхэ байдалда элбэг байн үрүнү-
нүдэ үгэжэ болохол. Байгаалие хубилгах түсэб
н зохоһон ба бэлүүлхэн Ленин-Сталинэй партиин
н сэмсэргэн шиндхэбэринуудые аша гушанартай хээ-
н даше мартахгүйл. Тэмсэргэн болон байгаалин аюул-
тай зоригто хуусэр тэмсэжэ ороһон ба коммунистическэ
н байгуулалтын интересүүдэ ургасын саг үргэлжэ
н хүгжэжэ байха усинуудые байгуулһан манай үе-
н тухай хэтэ мүнхдөхө наанаа лбабал.

(„Правда“ны октябрийн 24-нэй түрүү бэшгөөгөө).

Мята-консервын комбинаттай комсомолцууд ба залуушуу ВЛКСМ-эй
30 жэлэй ойе үлсхэлэгшэ үндэр бүтээснүүдээр угтахын тула өх-
н хэн өлөхү үүсхэлэгшээр тэмсэжэ байна. Тэднэй дунда стахановка
Атонина Воронкова алдартай. Энэ нүхэр халха табанжэлэй үн-
гэрлэ 2 жл 9 нарын туршада табанжэлэйгөө хубита дээдэбэрине дүү-
гээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр А. Воронкова ажалдаа байнэ.
М. Минеевэй фото.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй колхозууд, совхозууд, колхознигууд ба таря-
шатай ажахынууд бү бэлдэхэ гүрэнэй түсэбне правительствын то-
тоон болзорһоо хоёр наса хорин хоногтоор урд, 1948 оной октябрийн
10-да дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таңда ажилхэнбэй
Бүхы 1947 онойхдо орохоо 290 мянган тоно ба дайлай урда
тээх 1940 онойхдо орохоо 296 мянган тоно үлүү өхэ хүн гүрэнэ
тушаагдаба.

Нү тушаалта үргэлжэлөөр.

Украинин КП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь Н. ХРУЩЕВ.
УССР-эй Министруудэй Соведэй түрүүлэгшэ Д. КОРОТЧЕНКО.
СССР-эй Бэлдэхэлэй Министерствын УССР-тэхи түлөөлэгшэ
В. КАЛАШНИКОВ.
УССР-эй хууде ажахын Министр Г. БУТЕНКО.
УССР-эй совхозуудай Министр Н. КАЛЬЧЕНКО.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Биргискэ республикын колхозууд ба совхозууд 1 миллион пүүд
таря түсэбөө гадуур пүрэнөө тушааха гэһэн өөһэнигөө уялгы
нэрэтой түрэтэйгөөр дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович,
Таңда ажилхэнбэй. Түсэбөө гадуур 1 миллион 358 мянган пүүд
таряан гүрэнэ тушаагдаба.

Түсэбөө гадуур ороһоо гүрэнэ тушаалта үргэлжэлөөр.

Киргизин КП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь Н. БОГОЛЮБОВ.
Киргизскэ ССР-эй Министруудэй Соведэй түрүүлэгшэ И. РАЗЗАКОВ.
Бэлдэхэлэй Министерствын Киргизскэ ССР-тэхи түлөөлэгшэ
Х. ТАШМУЛИН.
Киргизскэ ССР-эй хууде ажахын Министр Г. БАГРАМОВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Свердловско областин колхозууд ба совхозууд 500 мянган пүүд
таря түсэбөө гадуур гүрэнэ тушааха гэһэн өөһэнигөө уялгы
дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таңда ажилхэнбэй.

Октябрийн 10-най байдлаар түсэбөө гадуур 530 мянган пүүд
таряан гүрэнэ тушаагдаба.

Гүрэнэ таряа тушаалта үргэлжэлөөр.

ВКП(б)-гэй Свердловско обкомой секретарь В. НЕДОСЕНИН.
Свердловско обкомой секретарь Г. СИТНИКОВ.
Бэлдэхэлэй Министерствын Свердловско областнохой түлөөлэгшэ
Н. ГОЛУБЕНКОВ.
Хууде ажахын областной Управлениин начальник А. БЫЗОВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министруудэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Молдавска ССР-эй колхозууд ба таряшатай ажахынууд 2 миллион
500 мянган пүүд таря түсэбөө гадуур гүрэнэ тушааха гэһэн өөһа-
ныгөө уялгы дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таңда
ажилхэнбэй. 1948 оной октябрийн 21-най байдлаар түсэбөө гадуур
3 миллион 137 мянган пүүд таряан гүрэнэ тушаагдаба.

Түсэбөө гадуур гүрэнэ таряа тушаалта үргэлжэлөөр.

Молдавин КП(б)-гэй секретарь Н. КОВАЛЬ.
Молдавска ССР-эй Министруудэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. РУДЬ.
Бэлдэхэлэй Министерствын Молдавска ССР-тэхи түлөөлэгшэ А. СЫЧ.
Молдавска ССР-эй хууде ажахын Министр Ф. КОВАЛЬ.

КОМСОМОЛЬСКО ОРГАНУУДАЙ ТООСООНУУД БА ХУНГАЛАНУУД

Эрэхэ жэлэй Февралыда залуу-
шуудай Ленинска Бүхэсоюзна Ком-
мунистическэ Союзай XI съезд боло-
хонь. Энэ халха бүхы советскэ за-
луушуудай ажабайдалай полити-
ческэ өхэ собын мүн. Съездэ бо-
лдохэ болгоз дайнай бүлгэй табан-
жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан ажа-
лын ба культурина байгуулалтын
асари өхэ зорилгонууды СССР-эй
ажалшадэй шинхэн бэлүүлэгшэ бай-
гэ оршонбайдалда абуулагдажа
байнэ.

Энэ ушар хадаа социалистическэ
байгуулалтын бүхы фронтнууд дээрэ
большевикнууд партинэ бодото үнэн
туһаалтань бийлэг комсомолло
илгита өхэ эрилтэнууды табихан
олго. ВЛКСМ-эй съездэ бэлдэхэ
болгон, тоосоотой хуналтын суглаа-
нууд ба конференцинууд үнэгэрлэг-
дэхэ. Тимэ суглаанууд ба конфе-
ренцинууд манай республикын ком-
сомольскэ организацинуудта нояб-
рийн 1-һөө аманха ба ВЛКСМ-эй об-
ластной конференци 1949 оной я-
варин 20-до болохоор зарлагдах
байнэ.

ВЛКСМ-эй областной организацинууд
бүхы энвонуудтай комсомолцууд
тоосоотой үе соо халха худалмэри-
нэ дүнгүүдэ гаргахэ, саашаа
абуулха худалмэрингөө замууды
хараалха ба комсомолой үмснэ ком-
мунистическэ партиин тайһан зор-
илгонууды бэлүүлэгшэ залуушуу-
ды зоригжуулха, хүтэлжэ, комсо-
мольскэ худалмэриг түсөө бүри
өөһнэ үргэхэ шадабаритай өрхм
хууды хүтэлбэрлэгшэ болгон
хунаха юм.

Комсомольскэ организацинууд тоосоо-
нууд ба хуналтанууд комсомольскэ
организацинуудай бүхы худалмэри-
найжаруулха ябалда туһаха ёһо-
той. Эөөнэ бэлдэхэ хаала дүүгү
худалмэриг бүри устхалхын тула
бүхы шуалаа юуһанууды дээрэ
абуулагдаха ушартай. Эхнй органи-
зацинуудтай тоосоотой хуналтын
суглаанууд, тэрэһөөн районуудай,
ймагуудай, гороудуудай конферен-
цинууд комсомольскэ организацинуудай,
хүтэлбэрлэхэ комсомольскэ органи-
зуудай худалмэриг шүүмжэлжэ болон
өрыгөө шүүмжэлжэ ябалд үргэвэр
тэлгэрлэгшэ үндэр һуура дээрэ
үнгэрлэгдэхэ ёһотой.

Комсомолой ажабайдалын парти-
наа абтаһан демократическэ центра-
лизмын принцип дээрэ үндэслэгдэхэ
лэй. Организацинууд үргэн демократи
хадаа өөрынгөө шадабарин хүсэл
бүригөө бэлдэрүүлха, худалмэриг ба
өөрынгөө коллективэй ажабайдалы
бүхы асуудалнууды шинэ эгтэ
элбэгтэйгээр хараалха арга-болом-
жые комсомолон бүтэнэ олгоно.

Тоосоотой суглаанууд дээрэ гол
ажаалдаа хойлоһондэ болонгүй
зорилгонууды табиха хэрэгтэй. За-
луушуудай дунда абуулагдаха ху-
чүүжүүлхын худалмэриг эвээрэнэ тү-
хын түрүүн хаалаһама.

Большевиксэ парти болонд ма-
най залуушууды большевикнууд
үлсэ болодог хүмүүжүүлжэ, тэднэ
советскэ патриотизмын мээрдэ, Эзэ
оройгоо түлөө оморлолой эхэр
үгжэнхэй байһые өөһө. Комсомол
хадаа үргэн олон залуушууды ком-
мунистическэ ёһоор хүмүүжүүлжэ
хэрэг бэлүүлгэнь партина туһаха
үлсэдэ. Залуушууды политическэ
хүмүүжүүлхын ямарла абуулагдажа
байһые тоосоотой суглаанууд дээрэ
тэлгэрлэгшээр зүрхэн хэлсэхэ ба
гус худалмэри найжаруулха хэмжээ-
нүдэ хараалха ёһотой.

Манай орон дотор культурын ба
нэукийн түрбэлгүй өхэ ургалта,
тэднэни, байн нөмүүд, зүжэгүүд,
кинофильмүүд, радиолампууданууд
гэхэ мэтэнууды залуушуудай эхэр
новаторхог ушар культурно-тэгээр-
лэй худалмэриг үзэр бүриг ачаа-
дай табихынь комсомольскэ орга-
низацинуудта эри шууд ариша.

Залуушуудай ажабайдалы өлөх
хээдэ үзэр бүри үргэдэ баатар
байнэ. Ленинскэ-Сталинскэ комсо-
лой 30 жэлэй ойдо бэлдэхэдэ
гансатан Улан-Удэ горойл пре-
зиантипуудтай залуу 80 хүдэмэ
ршад табанжэлэйгөө нормонууды

түүргэжэ байна. 1381 хүн жэлэйгээ
юмонууды дүүргэжэ, Ленинэй ор-
иенто паровозо-бүтээлгын заводтох
комсомольскэ 34 постнууд аята-
лын 20 үхэрэй турша соо 100
мянга үзүүтэй тухартай материал-
нууд ба электроэнерги арбылан
элдэх юм.

Ажалай өрхм жэһэнууды хү-
нөөтэй залуушууд мүн лэ харуула-
хынэ. Бичурын нимагай „Компи-
тернэ“ колхозой үндэр ургасын ком-
сомольскэ эвснэ (хүтэлбэрлэгшэ
нүхэр Санжиев) 20 гектар таря-
лэн дээрһөө га бүриг 25,5 цент-
нер шениһе хураажа абаба.

Энэ хадаа залуушуудай мурьсөө
шууд ба тодорхойгоор хүтэлжэ илэ
эрилтэ комсомольскэ организацинууд
үмснэ табина. Гус мурьсөөтэ эд-
дүү худалмэриг ба колхознигууд
бүтэлбэрлэжэ халаахынь шуала.
Фабриканууд, заводууд, колхозууд,
шхтанууд, шөнэ бишгинуудай
комсомолцууды металл-материал
туһаа ба эрхмээр ашагалхын түлөө,
түүрү хөдөөнэ дэлгэрүүлхын тү-
лөө, хэрэгсэлүүдэ арбын ба гэм-
тайгаар гаргалтын түлөө, үрнэг
ба эзэн бусад хандыг ажалла
эсэргүү тэмсэлэ зориулха хэрэгтэй.

Эмхитхэлэй ба политическэ хү-
дэлмэрин ямарла абуулагдажа
байһые байтар зүбхэн хэлсэхэ шу-
ла. ВЛКСМ-эй гэмтүүн хатуу
чанга жаяг заршамттайгаар хүмүү-
жүүлха, комсомолон бүтэнэ ял-
тын хэрэгтүүтэ халуулха, элбэг-
тэйгэ дунда худалмэри абуулха,
комсомольскэ группанууды хүтэл-
бэрлэхэ — энэ бүгдэ хаала тог-
той хэрэгтүү мүн ба организацинууд
эмхитхэлэй ба хүснэнь эдөөһөө
дундлаха болоно.

Комсомолой туһаһан амжалта-
нууды нилдэ олон. Гэхэ зуура,
эдэ амжалтанууды үлүүсэ эхэр
сэлгээ наа буруу болохо байгаа.
Хууде ажахы худалмэриг та-
ларшье абабал, үмснэ олон юмэн
хэрэгтэ ёһотой байна. Республикэ
нутаг 70 үзүүтэй колхозно ком-
сомольскэ эхнй организацинуудта
түгтүүлхэ тоо гол дөөхөн бай-
лаар. Эзэннэ эмхитхэлэй талаар
бэхимүүлхын тулаа өхэ худалмэри
абуулха хэрэгтэй. Тэрэһөөн МТС-
үүд ба совхозуудтай комсомольскэ
хүдэлмэриг найжаруулха шуала.

</

Московско Уранхайханай театрын 50 жэлэй ой

Дэлхэй дээрэхи эрхим театр

Бидэнэй багша

Комсомолецууд ба залуушуу
ВЛКСМ-эй 30 жэлэй ойе
ажалай эдэбхээр угтана

Залуушуулай эдэбхи

Бүхы советск арад болбол оро-
нобгоо эрхим театр болохо, дэлхэй
лээрхи хамагй эрхим драмати-
ческа театр болохо Москвоско
М. Горькийн нэрэмжэтэ Уранхайха-
най театрын табин жэлэй ойг
байрны байндэрлэж байна.

Уранхайханай театр болобо шен-
жиско реалитэмы заншалуудыне
доган абаха зуураа, ажабайдалы
үлэн бодото искусствэе гүнзэгнэ-
нүүлэн байха юм. Энэ театр оро-
дой селынгуу агуулах туйлагууды
дэе харинаар сахнаж өрөөн тэли
бэш, мүн хамтг тэдэгнине саа-
малан үр болбосорлолгоор ху-
жэбөн байна. Энэж дээрхэе
Уранхайханай театр өөрингөө
ийнэй ба худжөөтөөнэе принпи-
луудар тог шэнэ үзэгдэл болохо
маларга тэсэ.

1897 оной июнийн 22-то Б.
Станиславский ба В. Немерович-
Данченко хоер уузалал, шнэ
театр байгуулаха тухай 18 чэс соо
хөөрөлдөхөө, үнөхине харуулаха
уран искусствэе байгуулаха тухай
тэмсэлэе өмөхөөнөөе тог ворлоло
богтон табин байгаа.

Искусствэе жэжэ үлэрийг үй-
лэн шүдэрбөө, актернууд бэе
бээс байжадал заншалуудхаа, а-
лмашагшануудхаа, хабашагшануудхаа,
сөөнө дээрхи ношш ношойнуудхаа
сүдэлээн абажа, тэрээнэ
үлэн бодото байдалы амита
хүсэе үлэрийг бээрээ, тус искусствэе
арад зоний туйлаа алба
хөөр шөгүүдтэ — нима толо
хөөр өрөөлөгөөнүүне тэдэнэр үр-
дэа табин юм.

Энэ театры түүрүү «архэй»,
«гитэй» үлэнь «олондо ойлогс-
той» гэжэ хэрлэжэниинэ гайхал-
гүй. Станиславский залуу актер-
нуудар түүрүүшнээ реалитэмы
хөөрөө: «Бидэар үлэрийг ангилы
хөөрөө байдалы гэрэлтүүлэе,
тэрээнэе бүрхөөн байхан манай
сөөнөө жаргалтай, эстетическэ
мнүтэглэе олохо үлэжэ аялал-
мнүтэха шармажа байхадн гэжэ
бүр маргатын. Бидэнэр зүб бодотой,
ошүг салхытай, олоодо «айго-
отой театры байгуулха аялалда
хөөрөө, аяа үлэрэ зорилгодоо амн
табаха зорюулжа байна гэсөөдн»
гэжэ хэсөөнэинэ мүн эе гайхал-
гүй.

1898 оной октябрийн 14 (27)-
то шнэ театрын хүснэгт аалхан
нөөгдэжэ, сөөнэ дээрхэе түүрүү-
шнэ үлэрийг түүрүүшнээ: «Энэ хө-
рөөтэ би батаар нааилана».

Энэ үлэрийг «Федор Иванович
заа» гөхөн А. К. Толстойн шен-
дөө хэрлэжэниинэ байгаа. Тээ,
эвэнь мүнөөнэй тон байхан юмэе
үлэрийн үлэрийг байба, ушарын
хэсэе Уранхайханай театрын хөр-
гын үлэрийг найдамай байгаа.
Эвэнь мүнөө 50 жэл соо урган
байржаа байха юм.

Түүрүүшнэ сезонной үлэрийн
спектакль болохо «Чайка»
гэжэ пьесдэ залуу артистнууд
хүснэгт олохонинэ ношш харуулаха
үлэ бүсын нарин шадабартай
байжааа тодорхойлобо.

Тэрээнэе хойшо Чехов иматгал
Уранхайханай театрта зорюулжа
бөшөөр болоо нин. Театр хадаа
тэрээнэй «Дия Вана», «Гурван
эгсөөдүүнэр», «Визево сад» ба
«Яванов» гэжэ зүжэгүүдэнь та-
бихааа хойшо хойношөөнэ илал-
танууды туйлаба.

1902 он гаржаа өрөө. Хүлэ-
жиршнэй революционнэ хүлэ-
лөөн ургажэ, марксизмын үлэрийн
гүнзэгнэе байгаа. Энэ ушарал
мүн Уранхайханай театрын сөөнэ
дээрэ харуулахаан байгаа. М.
Горькийн «Мещанин» гэжэ пьес-
дэ тэсэбэа.

Энэ пьесэе театр ба пензурия
комитет хөөрй хоорондоо үнэ улаан
болодон тэмсэлэй үлэрийн табиг-
хынэ зүбөөгдөлөн юм. Гэбшье
тус пьесын революционнэ хүснэгт
нине аяхаар эхэ байжа, тене
фальшбуртгирин хадаа гэрөөдөл-
нуугаа театрын худалмэрлэшлэй
хүснэгтэ үлэжүүлэе, бүхы театр
сөөгүүр табиха гэжэ захирхан бай-
ха юм.

«Манай театрын общественно-
политическэ шүтэе тухайлохто
ба байгуулагшан М. Горький
байхан юм» — гэжэ хэзэн
жэлэ хүлээр Станиславский баше
бан. «Нэ пьес» гэжэ пьесэ доторхи
М. Горькийн зөбүүтэ шэнгэ үлэ-
рүүд бүхы Росси соо угаа эхэ
хүсөөгшөөр худалжа, Капиталист-
ическэ дэлхэй харалаар хушажэ,
ажалха хүлэй өмгө үлэрэ нэрэ тү-
рөө армалха аялалнууд тэрэ зүжэ-
гй доторхын тэмэ байхан юм. Тин-
гэжэ энэ театр түүрүү общественно-
политическэ ажабайдалай зам дээрэ
батаар гаралан байха.

Залуу театр хадаа гансал ре-
пертуарийндаа шэнээр зонинэ гай-
хуудан бэш, мүн баха залуу актер-
нуудайнгаа оюун байрээр ан-
ханбаа хойш зоний сэдхэд тата-
н байгаа.

Театрын нээгдэлтэй үлэрийн
хойшо Москвын тухай наймаалай
үлэ хүрүүшнэ гаралан юм — тэрэ-

Московско Уранхайханай театрын табин жэлэй ойдо

Энэ театрын Федор хаанай гүнзэгнэ
драматизм ба оройд илал на-
наа сэдхэд хамагыне хонирхуула-
н байгаа. Мүн залуу М. Бачалов-
лай сарюун поэтическэ оюун бэлн-
гые Москва аяхаар байсалантай-
гаар хүснэгт абаа. О. Киппер-Че-
ховагй бодолто байхан уран
нэрлэжэлэй бахал хамагй бай-
шаада хүртэбэ.

Уранхайханай театрын артистнууд
шнэ янзаар бүрлэжэ байгаа; нэрэ
хэсэе артистнуудай хэжүүгаар
тог олон дунда актернууд наадала
байба. Уидхартэ ролуудыне наада-
лар Ленинов, хүснэгт абаа дээрэ рол-
уудыне наадалар Луцкий, хонгор
сэдхэлтэ Артем, ирагуу сэдхэлтэ
нэбэрхан Равенская ба Липина,
хүсэе шалга зорилгодоо Витнеский
гэснэй тодорхой байхан оюун тэ-
лантнууд — тус театрын гайхамшар-
тэ актернуудай бүхы нэрлэжэлэй
тогтоо бараар аа?

Залуу театрын алдар солоты бүхы
Росси соо хэлгэбэ. Москва
гаралан энэ шэнэ үлэ тухай мүн бүхэ
дэлхэй театрална олонинэ
мэлэжэ абаа. Уранхайханай театр
хүснэгт саагуур аяхаар
эжэ амжалтаар ябаа.

Хатуу шнэ реалитэмы он жэл-
нүүдэ Уранхайханай театр болбол
чөрнгөө гол реалитэмынэ шүтэ-
е алаабагүй. Энэ жэлнүүдэ
А. Грибодовский «Ухалхаа гашуу-
ла», Н. Гоголин «Ревизор», А.
Пустинный «Борис Годунов», А.
Толстойн «Анна Каренина», И. Тур-
геньев «Деревня» ба А. Остров-
скийн «Морские сван хүндэ юмэе
дүүрэн» гэжэ мэжэ класси-
ческэ зүжэгүүд, Мольтер, Ибсн,
Гольдониин пьесэнууд табилан
байгаа. Зүгээр, тэрэ ушар үлэрийн
мнүтэха үлэр мүн элэ залуу театр-
ышье дайрхан байха юм. Леонид
Андреев, Гамсун, Мережковскийн
символическэ ушар доройтогшынэ
пьесэнууд театры тэрэней общест-
веннэ шүтэеаанэ хажуу тэмснэ
гаржаа, тэрэней Уранхайханай
методы гаржаан байгаа.

Бүлээрнэ Никитич-Данченко
ингэжэ хэлэ нэн: «Хөөрөө Агууу
Октябрьска Социалистическэ рево-
люцийн болоо үлэ нааа, Уран-
хайханай театрын искусствэ гар-
дэ ба абаагаа хатаха байгаа юм».

Агууу Октябрьска Социалистиче-
скэ революцийн болбол реалитэмынэ
кэсөөдөө нэрлээн болохоо агуу-
эсэ хүсэ шалал Уранхайханай
театрта олгохо дүгөө. Искусствэе
бүтээнитинэ закон хадаа үндэ-
лээд мийнөө, тэрэней дэлгэрх-
ушар байдалынь — арадай шанар
уран найханайн принцип — үнэ
бодото анабайдал мүн болоо.

Революцийн он жэлнүүдэ Уран-
хайханай театрын хүбэ зэжэ хөр-
гол шухала нүхсэлнүүд тодорхой-
дол байла гээбэ: тэрэндэ комму-
нистическэ партиин ба советскэ
правительствын анхорын хандлага
ба тэрэней искусствэе үргэн олох
ажалшан зоний мэдэрэн найшаалга
болоо.

Большевистскэ парти ба Советскэ
правительствэе Уранхайханай театр-
ын пүнзэгтэ реалитэмынэ искусствэе
үлэрийн сатнаан ба револю-
ционнэ түүрүүшнэ дээрхэе эхилэл.
тэрэндэ ала бүхы тулалжаа ба
тэмсэлэе үлэжүүлэн байха.

Театр хараша шнэ хүнүүд
театрта аяхаар ханамжатайгаар
хандала ба искусствэе тог хура-
тай байнагаараа МХАТ-эй актер-
нууды гайхуула. «Тэдэнэр теат-
рта мнл аяууд хүндэа бэш, харин
мнл нэгэн шухала, үлэжүүлэй юм-
ны сэдхэлэе хүлэжэн харалхаа
эрдэг байба» гэжэ Станиславский
баше байна.

Революцийн түүрүүшнэ жэлнүүдэ
реалитэмынэ түүс тэмсэл болбол
хэзэн аюулай үлэнтэ байхан театр-
ална искусствэе түлэе тэмсэл
болодон юм. Зүүнэй, революционнэ
үлэ хүрүүшнэе халхалжа, формали-
стичнууд үнэ бодото ажабайдалыне
харуулаа искусствэе гүйсэд усаа-
хаа гэжэ тухсээр байхан байгаа.

Тэрэ тэмсэлэе Уранхайханай
театрын баха хатуу позициян шнл-
хынэ дүгэе хүртэе байл. Тингэжэ
советскэ драматургнууды бөөдэ
хандуулаа аялал тус театрын гол
рололгон болодон юм. «Драма-
тургнууд артистнууд ба режиссе-
ройн хэсэ юмэе байхагүй» гэжэ
Ленинскэй мэдүүлэ нэн.

Хэзэн жэлэй турша соо тэрэ
театр эрхим советскэ уранжөөлөө-
нөө бөөдэ хандуулаа шааа —
МХАТ-эй снэе дээрэ К. Тренев, В.
Иванов, Л. Леонов, В. Катаев ба
түүрүүшнэ пьесэнууды харуулаа
байгаа. Энэ советскэ засагтай арбан
хэсэй ойго харуулагдан Виссоло-
вскийн «Бронепоезд 14-69» гэжэ
зүжэг бүхы советскэ театрууд-
та тусгаар эхэ удхашанартай бай-
гаа нэн.

Энэ зүжэг арад зоний тэмсэлэй

сэдхэлгэн галта соо алдарээр бүр-
хөөдөлөн байба. Качаловай наада-
лан тарашан патриот Вершининэй
образ тэрэ сагай агуууэхэ сэдхэд
зорингоор хүмүүдыне хонирхуулаан
байна. Баталовай наадаан Васька
Окорок шнэ байдала ороо арадай
зорингоор орожа байханинэнь
харуулаа, Пеклеванов — Хмелев ха-
даа революционер-большевистэй са-
сөөргинэе, түмэр хатуу зорингэе
ба сарюун найхан сэдхэлэе харуу-
лаа. Тингэжэ Кедровай наадаан
хитад хүнэй образ ажалшан олоной
ахатуугай хани барисаа нэбэртү-
лэн харуулаа.

Хушан ба шнэ байл хөөрй
мүргэлдэлтэ, хушанинэ шнэ бай-
далай илалан аялал — энэ гол тэ-
мэзэ А. Афиногенов-ай «Аюул», А.
Корнейчук-ай «Платон Бречет», К.
Тренев-ай «Любовь Яровая», В. Вир-
ташев-ай «Газар» гэжэ улаадын
пьесэнууд зорюулагдан байна.

Большевистскэ, партийна үлэ-
лөөр нэбэрхан искусствэе шнэ
творческэ принципүүд мүн класси-
ческэ пьесэнууды табиха ажабай-
далы тулалха нэн.

Энэ жэлнүүдэ К. С. Станисла-
вский болбол өөрингөө актерскэ на-
залан гэмтална системэе бин
болгобо. Энэнь бүхы советскэ ак-
тернуудай мэргэжэлэйн бүтүүл-
болоо, национальна советскэ театр
нууды байгуулаа ажабайдалы шнл-
хынэ нүхсэ үлэжүүлэн байна.

Энэ жэлнүүдэ МХАТ болбол оро-
той советскэ спеническэ искусствэе
дэлхэй дээрэ түүрүүшнэ бүтүүл-
гаржаа, мүнөө мншн эрхим театр
солом болодон байна. Эсөөтэ, энэ
жэлнүүдэ Уранхайханай театр
болбол режиссернууд Е. Вахтангов-
ай, Попов, Ю. Завальский, А. Дик-
кийн томо томо мастернууды ху-
чүүжүүлэн гаржаа, театрална ис-
кусствын саапанайн хүлэжэлтэе то-
дорхойлоон байха юм.

Арад зоний үнэе гайхамшарта
сэдхэе байгуулагшан түүс сое
ческэ засаг болбол тус театрыне
Ленинэй ортен ба Ажалай Улаан
Тугай орденээр шагналан байна
нүүлэй жэлнүүдэ театрын хэзэн
олоо ажал-абуулагшад Сталинскэ
тэураагуудай нэрлэжэлэе хүртэбэ.

Правительствын шагналны ха-
ноуулжа Владимир Иванович Неми-
рович-Данченко ингэжэ хэлэ нэн:
«Манай театрта ба бидэнэрэ анха-
р оролтодо гарганаан түүс ая-
лал байсалан хүртэбэ. Манай
байхан бүхы шаглануудхаа бид-
лэртэ агаал эхэ шагналны мүн бэ
хэсэе, манай творческэ оролдогыне
«фигуулан байла ба манай твор-
ческэ зориг хүсэлэе дэмжэн байла
туухэе революционнэ ношш хүлэ-
жэригшанай хүлэжүүлэе байна
шуу. Энэ хадаа агуууэхэ ба сөөмөр-
шын Сталин, тэрэней манай байл
болбол ба алыг зүрхэн хандуула-
гшанай».

Тингэжэ 1941 оной июнийн 22-
й дурасхаалта үлэр Энэ орноо
хамгаалха аялалда бүхы советскэ
хүмүүдыне арадай агуууэхэ волюн-
таризм, Уранхайханай театр
болбол энэ хэрэгтэ бээс алуучлэ-
хэн дээрэ сонсохо, аялалтай
тэмсэлэе аял зонинэ зорилгуула
хүлэжүүлэе табиха аялалда өөрнө-
нөө бүхы зохоохы хүсэе үлэжэн
байна.

Эсөөтэ орноо хамгаалтын он жэл-
нүүдэ тус театр А. Корнейчук-
ай «Фронт», К. Симонов-ай «Орех
ху-түү», А. Брон-ай «Гүлэгэй та-
гүлэ» ба «Федотин» гэжэ
түүжүүлэе табна. Эсөөтэ орноо
хамгаалтын дайны герионическэ те-
мэ болбол дайны нүүлэе тус театр-
ын табинан Б. Чирсков-ай «Наг-
ни» ба К. Симонов-ай «Улэр ба
хүнүүд» гэжэ зүжэгүүд соо гүнзэгнэ
нүүгөөр харуулагдан байна гэжэ.

Театр хадаа манай герионическэ
түүнэй бодото байдалыне харуу-
лаа зүжэгүүдэ табиха аялалда
үлэсэе сүсалагүүдэй хүлэжүүлэе.
Уранхайханай театр болбол ойног
байртай үлэртэ советскэ хүнүүдэй
волюнтарист ба творческэ оролдо-
лонуудта зорюулагдан А. Суворай
«Ногоон улца» гэжэ пьесые ха-
руулаа байна.

Энэ театрын амжалта туйлаа-
нууд угаа эхэ, гөмбэе үлэрийн ба
мүнөөнэй сагай үлэнтэ байхан ам-
жалтануудайнгаа хажуугаар мүн
эрээхүй байдалай үлэжэ эхэ ам-
жалта туйлаха хүсэлтэй байна.
Тэрэней хүн шанартай герионическэ
искусствэе коммунистическэ түлэ-
лэе байдала орохо табилантай ба
гайхамшарта ажабайдалаага бүх-
эй 50 жэл соо асашэ сүсалагүү-
гөөр тэмснэ бадаруулжа байгаа тэрэ
эхэ үлэн бодото байдалыне магтан
дуулаха тэмсэлэе болон Уранхайха-
най театр өөрингөө ойдо эрбэ.

Г. БОЛДЖИЕВ,
СССР-эй Академи нарын
Уранхайханай түүхын инсти-
туудай ахалгаша научна сот-
рунин.

Наша хэлдэ театрнуудай ху-
жэ хэрэгтэ МХАТ-ын үүргэнэ угаа
эхэ байна. Тус театр өөрингөө бо-
дото хүлэжүүлэе ба творческэ
сонгоолгоор агуууэхэ өмгө арадай
театрын културно-болоосорлохо
хүлэжүүлэе арга-боломжыне олгоно.
Московско уранхайханай театр ба
тэрээнэе үлэжэ байгуулагшад Ста-
ниславскийн бурзал ямаршье на-
ционалистичнэ артистэ творческэ
замынаа заажа угана.

Советскэ хэсэе хургуулинуудта
бидинэе бургахада, К. С. Станис-
лавскийн бургаалыне үлэжэ болон
ингэжэ эсэлэг байгаа: уранхайханай
зохол бүтэхын тулаа, искусствын
бодото хэрэгтэ ямар нэгэн парадиг-
муд болгохо болохгүй. Гэснэлэе
«системы» мэдээ байла, урлан зо-
лөөтэ болохгүйш, өмөхөй тулаа
юмэлшн оюун бэлгэ ба өдөлхө хэ-
сөө хэрэгтэй байна гэжэ ажабайдалы
бидинэе бургадаг. Агуууэхэ оро-
арай културны ба искусствын
түлэжүүлэе, суута мастернуудай
бургаалыне диалектическэ өнөөр бо-
лгохо үзөөд ээ байдалаа ушар үл-
хэснэ ойлогдох байдалы. Марксизм-
ленинизмын классичуудай бургаалыне
ийлэн шухалайхы үлэжэ хуури
дээр өөрингөө национальна искусствэе
хүн хүлэжэлтэ зүб замы, соци-
алистическэ реалитэмын бодото при-
ципыне олохо болохо байна.

Энэ талаарын абажа тарбал, К.
С. Станиславский ба МХАТ хадаа
Советскэ Союзай национальна театр-
нуудтэ, туслайлан абабал манай Бу-
рят-Монголой гүрэнэй Ленинэй ор-
дентэ хүлэжэлтэ-драмын театрта,
түлэжэ эхэ нүүлэе түүжүүлэе байха
юм. Бидэнэе университет болодон
энэ агуууэхэ актерой — Б. С. Станис-
лавскийн хэрэгтэ шухалын үлэжэжэ
лүүжүүлэе ааааага МХАТ бүхы
орон доторхи театруудта үлэжэжэ
байхан үлэртэ жэжэ болоо, МХАТ-

Энэ талаарын абажа тарбал, К.
С. Станиславский ба МХАТ хадаа
Советскэ Союзай национальна театр-
нуудтэ, туслайлан абабал манай Бу-
рят-Монголой гүрэнэй Ленинэй ор-
дентэ хүлэжэлтэ-драмын театрта,
түлэжэ эхэ нүүлэе түүжүүлэе байха
юм. Бидэнэе университет болодон
энэ агуууэхэ актерой — Б. С. Станис-
лавскийн хэрэгтэ шухалын үлэжэжэ
лүүжүүлэе ааааага МХАТ бүхы
орон доторхи театруудта үлэжэжэ
байхан үлэртэ жэжэ болоо, МХАТ-

Мүнөө буулгагша байгаа «Советскэ Бурят-Монгол» гэжэ фильмнэ
зураг дээрэ: Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическэ инсти-
туудта лекци шагнажа байна. О. Зенкиннэ фото.

Удэшын хургуулинуудта — комсомольско тулаламж

Энэ оной ноябрийн 1-дэ хүлэжэ-
рилшэ ба хүлөөгэй залуушуудай
үдэшын хургуулинуудай үлэжэ
нөөгдэжэ, манай республикын хэзэн
оломжын залуу хүбүү баялаг
байдалаа шнэ жэжэе эхил-
хэнь. Хүлэжүүлэе ба хүлөөгэй
залуушуудай үдэшын хургуули-
нууды байгуулаан аялал хэсэе
залуушуудай бургалд тухай, тэ-
дэнэр өрлэм бэлтгэлэе хөөрүүлэ-
жэ, културтэ хүнүүд болохо тус
шээ парти ба правительствын өүр-
шэ хэды шнээн анхаралаа таби-
лагшын элм толоор харуулаа.

Дайн сэргэжэ болохо, бургалса-
да өрлөнхэ залуушууд болбол мүн-
хэе өмөхөөнөө аялал мэдэрэлэе
ажал хүлэжүүлэе тагарангүй,
үдэшын сагта хуража, эрхэмэе
хөөрүүлэе аргатай болоо. Түүрү
техникээр зобсөөжүүлэжэниинэ манай
хүлэжэ ажаада өрлөхтэй, бүхы юм-
ны мэдэхэ хүлэжүүлэжэниинэ ха-
рартай, үдэшын хургуулинуудта
бургалсан залуушууд арготехни-
кэе, мүнөөнэй машинэ зэмсгүүдэй
техникы байн мэлэжэ, өмөхөөнөө
турда табилантай шухала зорилго-
нууды өмөхөөнэе хүлэжүүлэе түүнүү
болоо байна.

Энэ үдэр республикэ соомон
хүлөөгэй залуушууд 38 хургуу-
линуудта бургалса аялалда байа
Тэдэнэр аюулын комсомольскэ
эжэе организациннуудай эдэбхит
тулаламж, бургалса шнэ
хэсэе өрлэм бэлдэхэ хангажа ша-
даа. Бургалснэй аймагта энэ та-
лаа байр бэлдэхэ хэсэе. Энэ
тэе хургуулида хураа хүнүүд,

багшанар булалгадан байха юм
Мүн хөөрөөнүүне үлэжүүлэе бо-
лгохууд тогтоолгожэ, бургалснэ
ба бургалснэ угаа.

Тингэжэ Агууушын аймагта нн-
дээгүй хүлэжүүлэе хэсэе. Энэ
бургалснэйга шнэ жэжэе эхил-
хэнь. Хүлэжүүлэе ба хүлөөгэй
залуушуудай үдэшын хургуули-
нууды байгуулаан аялал хэсэе
залуушуудай бургалд тухай, тэ-
дэнэр өрлэм бэлтгэлэе хөөрүүлэ-
жэ, културтэ хүнүүд болохо тус
шээ парти ба правительствын өүр-
шэ хэды шнээн анхаралаа таби-
лагшын элм толоор харуулаа.

Гэбшье, зарим аймагуудта ан-
тааар тон бага хүлэжүүлэе хэсэе
лэн байна. Жэжүүлэе, Загснэй
аймагта (аймгО-нэ даагша нүхэр
Майлшгаша, ВЛКСМ-эй айкомой
секретарь нүхэр Абдысеев) үлэ-
шын хөөр хургуулины нээлэжэ бай-
гаа. Тээ тус аймагтай хүлэжүүлэе
лэжэе энэ хургуулида аялал ху-
нүүды мүнэ хүртэр тодорхойло-
гуй, ном дэбээр хангагүй бай-
ха юм. Нимэрхүү байла Сэлэнгын
аймагта бин. АймгО-нэ даагша
нүхэр Лажонов, ВЛКСМ-эй айкомой
секретарь нүхэр Ралаев тэ-
шэл үдэшын хургуулинуудта ху-
раха хүнүүдэ олоосолхые гарга-
гуй байнаар.

Тингэжэ Сэлэнгын ба Загснэй
аймгуудай хүлэжүүлэе шнэ аял-
лал залуушүүлэе ойрын сагта
усадхажэ, үдэшын хургуулинуудай
хүлэжүүлэе сэг болор соонэ эхн
лүүлэе тухаа эрн шагта хэм-
жэ-абуула-түлэе абаха шнэ
бургалснэйга шнэ жэжэе эхил-
хэнь. Хүлэжүүлэе ба хүлөөгэй
залуушуудай бургалд тухай, тэ-
дэнэр өрлэм бэлтгэлэе хөөрүүлэ-
жэ, културтэ хүнүүд болохо тус
шээ парти ба правительствын өүр-
шэ хэды шнээн анхаралаа таби-
лагшын элм толоор харуулаа.

хээр, тетрадаар, дулаан ба харуу-
гэр байрагуудар хангаха, шухала
байгаа.

Тингэжэ бидэнэр Бурхын айма-
гай 7 жэлэй үдэшын хургуулида
орон хэзэн дээрэ литературын
математикын талаар учбегинүү
тон хомер гэрэн мэлэсэе абаа
байла. Мүн нимэрхүү байла
Бурхын аймагтай үдэшын хургуу-
лида бин. Нимэ байдалууды уса-
ха талаар културно-гэрээлэй
органуудтай хамта, комсомольскэ
органуудтай хамта абуула-
нууды абаха үлэртэй.

Советскэ залуушуудай үдэшын
хургуулинуудта комсомольскэ ор-
ганизацинууд хоолоо нааалаа таби-
жа, арадай гэрээлэй органуудтай
хамта тус хургуулинуудай худал-
мэе наааа ба сэг болор соонэ эхн
лүүлэе тухаа анхаралаа хан-
гуулаа шухала. Бургалсаа орхи-
жадалтай эрн шагта тэмсэл хэсэ
гэжэ комсомольскэ организацинууд
тайла мүн. Тэдэнэр бургалснэйга
орхион аялалыне тэрэ дары элн-
жүүлэе, тэрэней ушар байдалыне
хүлэжүүлэе ба нөөргөн бусаха та-
лаар хэмжэе абаха уялагтай.

Хүлөөгэй залуушууд болбол эрлэ-
номдо бургалснэе хүсэжэ, тус ху-
ргуулинуудта эхэлэн урталгай
ошохо байна. Энэ байдалыне хара-
лаа абаха шнэетойн. Комсомольскэ
организацинууд болбол үлэжэ про-
граммаа муугаар ойлогдох дээрхэе
бургалсаа орхиго гэрэн нэлэлэ
гаралан залуу хүн бүхэнтэй хөө
рэлэжэ, тэдэнэр ушар шалта

